

A 97/2/12

Arrest van 25 mei 1999
in de zaak A 97/2

Inzake :
GREENIB CAR B.V.
tegen
AUTOBEDRIJF JOH. AALTINK
Procestaal : Nederlands

Arrêt du 25 mai 1999
dans l'affaire A 97/2

En cause :
GREENIB CAR B.V.
contre
AUTOBEDRIJF JOH. AALTINK
Langue de la procédure : le néerlandais

HET BENELUX-GERECHTSHOF

in de zaak A 97/2

1. Gelet op het op 22 juli 1997 door het Gerechtshof te Arnhem (Nederland) uitgesproken arrest in de zaak nr. 95/736KG van GREENIB CAR B.V., gevestigd te Sassenheim, appellante (verder te noemen: Greenib), tegen de vennootschap onder firma AUTOBEDRIJF JOH. AALTINK, gevestigd te Nijverdal, gemeente Hellendoorn, geïntimeerde (verder te noemen: Aaltink), waarbij overeenkomstig artikel 6 van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof aan dit Hof vragen van uitleg van de Eenvormige Beneluxwet betreffende de dwangsom (hierna te noemen: de Eenvormige Wet) worden gesteld;

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN:

2. Overwegende dat het Gerechtshof de feiten waarop de door het Benelux-Gerechtshof te geven uitleg moet worden toegepast, als volgt heeft omschreven:

- (a) Greenib is importeur van Hyundai automobielen, onderdelen en accessoires in Nederland. Greenib heeft in Nederland een dealernetwerk opgezet. Sinds 1982 is Aaltink krachtens een met Greenib gesloten dealerovereenkomst dealer van Hyundai automobielen. Tussen partijen is in 1994 een geschil ontstaan over het al dan niet beëindigd zijn van de dealerovereenkomst.
- (b) Bij kort geding vonnis van 7 december 1994 is Greenib verboden om, zolang de dealerovereenkomst met Aaltink niet rechtsgeldig is beëindigd, Aaltink te behandelen in strijd met haar verplichtingen uit hoofde van de dealerovereenkomst, op straffe van verbeurte van een dwangsom van f. 10.000,- voor iedere dag dat Greenib in strijd handelt met dit verbod. Greenib heeft tegen dit vonnis geen hoger beroep ingesteld.
- (c) Het vonnis van 7 december 1994 is bij deurwaardersexploit van 22 maart 1995 aan Greenib betekend met het bevel om aan de met een dwangsom versterkte veroordeling te voldoen. Tot 10 april 1995 heeft Greenib aan de hieruit voortvloeiende verplichting tot nakoming van de dealerovereenkomst voldaan, daarna echter niet meer in verband met het navolgende.

- (d) Bij kort geding vonnis van 31 maart 1995 is Greenib op haar verzoek ontslagen uit haar verplichtingen de dealerovereenkomst na te komen terstond nadat Greenib bij aangetekende brief deze overeenkomst wegens gewichtige redenen met onmiddellijke ingang heeft beëindigd. Deze gewichtige redenen waren volgens het voorlopig oordeel van de president: de schending door Aaltink van het concurrentieverbod en de vertrouwensregel, in samenhang met de slechte verstandhouding tussen partijen. Het vonnis is uitvoerbaar bij voorraad verklaard. Aaltink heeft op 13 april 1995, dus tijdig, hoger beroep ingesteld tegen dit vonnis.
- (e) Greenib heeft bij aangetekende brief van 5 april 1995 de dealerovereenkomst met Aaltink met onmiddellijke ingang beëindigd.
- (f) Bij schriftelijke aanmaning van 9 oktober 1995 heeft Aaltink op de voet van artikel 3:324 van het (Nederlands) Burgerlijk Wetboek de verjaring van de sedert 10 april 1995 uit hoofde van het kort geding vonnis van 7 december 1994 verbeurde dwangsommen gestuit. In deze brief heeft Aaltink tevens aan Greenib rechtsmaatregelen aangekondigd teneinde betaling te bewerkstelligen van f. 1.820.000,- (het totale bedrag aan verbeurde dwangsommen over de periode van 10 april 1995 tot 9 oktober 1995).
- (g) Bij faxbericht van 18 oktober 1995 heeft Aaltink verduidelijkt dat bedoelde aanmaning is te begrijpen als een stuitingshandeling en dat Aaltink zich de aanspraak op de verbeurde dwangsommen voorbehoudt. Aaltink heeft verklaard niet te zullen afzien van executie van het vonnis van 7 december 1994, maar dit thans - wegens het ingestelde hoger beroep tegen het vonnis van 31 maart 1995 - nog niet opportuun te achten.
- (h) Bij dagvaarding van 9 april 1996 heeft Aaltink Greenib gedagvaard voor de rechtbank te 's-Gravenhage met oproeping om op 28 januari 1997 te verschijnen. Daarbij heeft Aaltink gevorderd Greenib te veroordelen tot betaling van een bedrag van f. 3.650.000,- wegens sedert 10 april 1995 verbeurde dwangsommen, te vermeerderen met f. 10.000,- voor elke dag dat Greenib vanaf 9 april 1996 verzuimt te voldoen aan het verbod dat de president bij kort geding vonnis van 7 december 1994 heeft uitgesproken. Voorts heeft Aaltink vergoeding gevorderd van alle schade die zij door de wanprestatie van Greenib heeft geleden, welke schade nader is op te maken bij staat.
- (i) Bij arrest van het Gerechtshof van 4 juni 1996 is het onder (d) bedoelde kort geding vonnis van 31 maart 1995 vernietigd en zijn de vorderingen van Greenib afgewezen. Greenib heeft tegen dit arrest geen beroep in cassatie ingesteld.

3. Overwegende dat het Gerechtshof de volgende vraag van uitleg van de Eenvormige Wet heeft gesteld:

Kan een veroordeelde met succes een beroep doen op tijdelijke onmogelijkheid in de zin van artikel 611d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en kan op grond daarvan de looptijd van een opgelegde dwangsom worden opgeschort, in de situatie dat hij een hem bij vonnis in kort geding (waartegen geen hoger beroep is ingesteld) opgelegd verbod om zich te gedragen in strijd met zijn verplichtingen uit een overeenkomst zolang die overeenkomst niet rechtsgeldig is beëindigd, niet nakomt, nadat en omdat die veroordeelde op basis van nieuwe door hem gestelde feiten een uitspraak in kort geding - uitvoerbaar bij voorraad - heeft verkregen van dezelfde president, inhoudende dat hij wordt ontslagen van de verplichtingen uit de overeenkomst zoals bedoeld in het eerste vonnis, en wel voor wat betreft de periode dat het tweede vonnis, waarvan de wederpartij van de veroordeelde in hoger beroep was gekomen, nog niet was vernietigd?

TEN AANZIEN VAN HET VERLOOP VAN HET GEDING:

4. Overwegende dat het Hof overeenkomstig artikel 6, vijfde lid, van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof een door de Griffier voor conform getekend afschrift van het arrest van het Gerechtshof heeft gezonden aan de Ministers van Justitie van België, Nederland en Luxemburg;

5. Overwegende dat partijen de gelegenheid hebben gekregen schriftelijke opmerkingen te maken over de aan het Hof gestelde vraag; dat voor Greenib door mrs R.W. van Harmelen en O.R. Baron van Hardenbroek van Ammerstol en voor Aaltink door mr drs P.A.J.M. Lodestijn een memorie en vervolgens door mrs Van Harmelen en Lodestijn ieder een nadere memorie is ingediend;

6. Overwegende dat ter zitting van het Hof van 25 mei 1998 te 's-Gravenhage de standpunten van partijen mondeling zijn toegelicht door mrs Van Harmelen en Lodestijn;

7. Overwegende dat de plaatsvervangend Advocaat-Generaal L. Strikwerda op 30 oktober 1998 schriftelijk conclusie heeft genomen;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT:

8. Overwegende dat de vraag betrekking heeft op het geval dat de president van de rechtbank in een eerste kort geding aan een door hem uitgesproken verbod tot - kort gezegd - handelen in strijd met een overeenkomst een veroordeling tot betaling van een dwangsom heeft verbonden en vervolgens dezelfde president op basis van door de veroordeelde gestelde nieuwe feiten in een tweede kort geding - uitvoerbaar bij voorraad - de veroordeelde heeft ontslagen van de verplichtingen uit de bedoelde overeenkomst;

9. Overwegende dat in een dergelijke situatie in de eerste plaats de naar intern Nederlands recht te beantwoorden vraag rijst welke gevolgen het tweede vonnis in kort geding heeft voor de in het eerste vonnis in kort geding vervatte, met een dwangsom versterkte veroordeling;

10. dat het Benelux-Gerechthof tot beantwoording van die vraag niet bevoegd is;

11. dat evenwel in de in het verwijzingsarrest vermelde feiten en de gestelde vraag besloten ligt dat het tweede vonnis in kort geding naar het oordeel van de verwijzende rechter tot gevolg had dat Greenib, in elk geval totdat het tweede vonnis in hoger beroep werd vernietigd, was ontslagen van de verplichting tot naleving van het in het eerste vonnis vervatte verbod zodra Greenib de dealerovereenkomst met onmiddellijke ingang zou hebben beëindigd op grond van naar het voorlopig oordeel van de president in het tweede kort geding bestaande gewichtige redenen;

12. dat bij dit uitgangspunt de gestelde vraag als volgt kan worden geformuleerd: Kan sprake zijn van onmogelijkheid in de zin van artikel 4, lid 1, Eenvormige Wet gedurende de periode dat het in het eerste vonnis in kort geding vervatte, met een veroordeling tot betaling van een dwangsom versterkte verbod niet is nagekomen nadat en omdat de veroordeelde door dezelfde president in een tweede, nadien vernietigde, uitspraak in kort geding - uitvoerbaar bij voorraad - was ontslagen van de verplichting tot naleving van dat verbod?

13. Overwegende dat van onmogelijkheid in de zin van artikel 4, lid 1, Eenvormige Wet sprake is indien zich een situatie voordoet waarin de dwangsom als dwangmiddel - dit wil zeggen als geldelijke prikkel om nakoming van de veroordeling zoveel mogelijk te verzekeren - naar de woorden van de Gemeenschappelijke Memorie van Toelichting op artikel 4 "zijn zin verliest" (Benelux-Gerechtshof 25-9-1986, zaak A 84/5, Jurisprudentie 1986, Deel 7, blz. 21);

14. Overwegende dat een dergelijk geval zich voordoet, wanneer, zoals in de vraagstelling ligt besloten, gedurende de periode dat het - uitvoerbaar bij voorraad verklaarde - tweede vonnis in kort geding nog niet is vernietigd de veroordeelde is ontslagen van de verplichting tot naleving van het in het eerste vonnis door dezelfde president gegeven verbod;

15. dat in een dergelijk geval immers in het in het tweede - uitvoerbaar bij voorraad verklaarde - kort geding vonnis uitgesproken oordeel van de president ligt besloten dat de aanvankelijk opgelegde dwangsom als dwangmiddel zijn zin heeft verloren, naar welk oordeel de veroordeelde zich mag richten zolang het tweede vonnis niet in hoger beroep is vernietigd;

16. Overwegende dat de vraag derhalve bevestigend moet worden beantwoord;

TEN AANZIEN VAN DE KOSTEN:

17. Overwegende dat het Hof volgens artikel 13 van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof de kosten moet vaststellen, welke op de behandeling voor het Hof zijn gevallen, welke kosten omvatten de honoraria van de raadslieden van partijen, voorzover dit in overeenstemming is met de wetgeving van het land waar het bodemgeschil aanhangig is;

18. dat volgens de Nederlandse wetgeving het salaris van de raadslieden wordt begrepen in de kosten welke aan de in het ongelijk gestelde partij in rekening worden gebracht;

19. dat gelet op het vorenstaande de kosten op de behandeling voor het Hof gevallen moeten worden bepaald op *f.* 2.000,- voor elk van beide partijen;

20. Gelet op de conclusie van de plaatsvervangend Advocaat-Generaal L. Strikwerda;

21. Uitspraak doende op de door het Gerechtshof te Arnhem bij arrest van 22 juli 1997 gestelde vraag;

VERKLAART VOOR RECHT:

22. Van onmogelijkheid in de zin van artikel 4, lid 1, van de Eenvormige Beneluxwet betreffende de dwangsom kan sprake zijn in de situatie dat bij een eerste vonnis in kort geding waartegen geen hoger beroep is ingesteld een met een dwangsom versterkt verbod is uitgesproken om zich te gedragen in strijd met de verplichtingen uit een overeenkomst zolang die overeenkomst niet rechtsgeldig is beëindigd, en de veroordeelde dit verbod niet nakomt, nadat en omdat die veroordeelde een uitspraak in kort geding - uitvoerbaar bij voorraad - heeft verkregen van dezelfde president, als gevolg waarvan hij is ontslagen van de verplichtingen uit de overeenkomst zoals bedoeld in het eerste vonnis, en wel voor wat betreft de periode dat het tweede vonnis, waarvan de wederpartij van de veroordeelde in hoger beroep was gekomen, nog niet was vernietigd.

Aldus gewezen door de heren P. Kayser, president, H.L.J. Roelvink, F.H.J. Mijnsen, R. Gretsche, D. Holsters, J. Jentgen, M. Lahousse, rechters, D.H. Beukenhorst, E. Forrier, plaatsvervangende rechters,

en uitgesproken ter openbare zitting te 's-Gravenhage op 25 mei 1999 door de heer Roelvink, voornoemd, in aanwezigheid van de heren L. Strikwerda, plaatsvervangend advocaat-generaal, en C. Dejonge, waarnemend hoofdgriffier.

(w.g.) C. Dejonge

(w.g.) H.L.J. Roelvink